

Inimese ilus elu

JW

May 25, 2012

Kuidas portreterida inimest, kellel on nii hea elu, et ta ei tee mitte midagi? No tähendab, muidugi ta sööb ja hingab ja vananeb, aga ma ei mõtle seda. Ma mõtlen inimest, kes ärkab päeval kella 12 paiku, võtab läpaka voodisse ja hakkab veebi klikkima. Tema silmade eest libisevad läbi ülivõrretes maailmalõpupealkirjad, mida kollased portaalid üksteise võidu temasukuste ligimeelitamiseks välja mõtlevad. Aga see kõik jätab inimese külmaks. Mis siis, kui kevadine üleujutus kogu maa ära uputab. Mis siis, kui sügistorm viimsegi katuse minema viib. Talle on lapsest peale lubatud muretut elu ja senine kogemus näitab, et miski ei suuda seda heaolu rikkuda.

Võtame näiteks kasvõi toidu. See jõuab organiseeritult farmist poodi ning peaaegu sama organiseeritult poest koju lauale. Midagi pole kunagi pidanud ise tegema ja kui vahel tulebki koogiküpsetamise tuju, siis selleks, et igavust peletada, aga mitte vajadusest kõhtu täita.

Vaadanud läbi kõik uudised, naljalehed ja sotsiaalvõrgud, tabab inimest päeva esimene auk. Korruga pole enam midagi teha. Õnneks saab selle augu täita kempsuminekuga. Küllap leiutatakse varsti meetod, kuidas inimene ilma voodist tõusmata oma hädad ära saab ajada. Sest nii on ju mugav ja kõik, mis elu mugavaks teeb, peab siia maailma sündima. Aga pragu tunneb inimene peaaegu et rõõmu vajadusest ennast poti poole vedada.

Pärast kehakergendust satub nagu kogemata tee peale köök. Seal võib emast lauale jäänud võileibu närvida ja ajalehte lapata. Ajalehes on täpselt samad uudised kui arvutis, aga inimene ei pane seda tähele. Tegelikult pole tal veerand tundi tagasi silmade eest läbi jooksnud pealkirjad enam meeleski. Aju on harjunud ennast mäletamisega mitte koormama. Milleks? Telefoninumbrid, ajad, kohad, sündmused - kõike võib guugeldada.

Inimene paneb silmad kinni ja krõbistab ajalehepaberit. See krõbin läheb kummalisel kombel kokku termoses ära seisnud kohvi lõhnaga. Mõlemas on kunagise hiilguse nukrat nostalgiat. Mõlemad hingitsevad lootuses kunagi veel kellelegi rõõmu valmistada.

Korruga tunneb inimene tungi midagi oma kätega ära teha. Ta oskab tegelikult päris mitut asja, näiteks kudumist ja lilleseadet. Üksvahe töötas inimene isegi lillepoes, aga see oli liiga väsitav. Ei, mitte 8 tundi jalgel trampimise tõttu, vaid sellepärast, et poes pidi inimestega suhtlema.

Inimesele ei meeldi teised inimesed. Neid võib taluda senikaua, kuni nad ligi ei tiku ja sind tülitada ei taha, aga ostjad just selle pärast poodi tulevadki, et neil midagi vaja läheb. Ja see on kohutavalt

tüütu. Miks ei võiks igauks ise oma lilli kasvatada? Aga see poleks jällegi mugav ja nii nõuab turg, et keegi kasvatamisetöö ära teeks ning rahvas toodangut poest osta saaks. Pärast paarinädalast proovimist sai inimesel sellest jamast villand ja ta otsustas rattast välja astuda.

Lilleseadmine ei tule niisiis ajaveetmiseks kõne alla ning inimene õngitseb käsitöökorvist vardad ja lõngakera. Käpikupaar sõbrale on pooleli juba tükk aega. Kuigi talvel paukus käre pakane, ei ostnud sõber omale poest uusi kindaid, vaid ootas kannatlikult mitu kuud inimese kudumise taga. Sõber on ilmselgelt kiiksuga.

Inimene koob paar ringi ja laseb siis varrastel sülle langeda. Käes on päeva teine auk. Pissihäda ei anna veel tunda. Uni samuti mitte. Seega jääb üle ainult üks asi. Inimene hingab sügavalt sisse-välja nagu oma saatusega leppinu ikka ja astub külmakapi juurde. Ta kõhkleb hetke, teadmata isegi, miks ning tõmbab siis ukse lahti. Ukseriivulil seisab mitu õlut. Arvatavasti õe jagu, aga vahet pole. Inimene tunneb tungi oma tühimikku täita. Sisseharjunud, mõtlemist mitte vajava liigutusega võtab ta ühe purgi, laseb sulguri pihta paar nipsu ning avab selle. Külmakapi uks vajub ise kinni. See on nõnda ehitatud, et inimene niisuguste pisiasjade pärast muretsema ei peaks, vaid võiks keskenduda olulisele. Antud juhul siis õllejoomisele.

Ega inimene ei tea, miks ta täpselt joob. Noh, tähendab, ta teab, miks kõik talle kogu aeg välja tahavad teha - ta lihtsalt on nii fucking good-looking ja lahe ja teeb täis peaga nii ägedaid lollusi. Aga inimene ei mõista, miks ta pakkumistele kunagi ei ei suuda öelda. Ta süüdistab selle koha peal kodust kasvatust. Näiteks koolis on ju nõnda, et ühes tunnis õpitakse valem selgeks ja alles järgmine kord tuleb kontrolltöö. Läbi võtmata materjali ei tohi õpetaja ülesannetesse panna. Aga kuidas peaks inimene oskama ei öelda, kui keegi talle seda kunagi õpetanud ei ole? Ei peagi - ja nõnda pole inimene oma hädades kindlasti ise süüdi.

Kolmas õlu saab otsa ning neljandat kapiuksel enam ei paista. Niisiis on valida, kas leppida tühjusega ja hakata uut tegevust otsima või minna linna peale, et lisa hankida. Ajaloolise kogemuse põhjal pole uue tegevuse leidmise probleemile lihtsaid lahendusi oodata, seega jääb üle teine variant.

Linnakulgemine eeldab põhjalikke ettevalmistusi. Vähemalt pool tundi vannis, siis meik, riiete valik ja riietumine. Ühtekokku kaugelt üle tunni tegemist, mis päeva kolmandat aukku edasi lubab lükata.

Aga inimene teab, et kolmas auk ei jää tulemata. Ainuke lootus tema mõjust mööda hiilida on ennast augu saabumise ajaks nii täis

juua, et järgmisel päeval midagi ei mäletaks. Vahel see õnnestub, vahel mitte. Inimene hakkab oma telefoni aadressiraamatut ühekaupa läbi helistama. Suurem osa sõpradest-tuttavatest ei võta vastu. Arusaadav ka - kella vaadates taipab inimene, et rahvas on lihtlabaselt hõivatud, kes tööl, kes koolis.

Tundes kolmanda augu külma hingeõhku oma kuklas, võtab inimene kasutusele äärmuslikud abinõud. Ta helistab mehele, kellest on teada, et tema kavatsusesd ei piirdu ainult õlle väljategemisega. Inimesel on sellest ükskõik. Ta ei hooli oma kehast nagu ta ei hooli ka millestki muust. Sellega võib juhtuda mida iganes, peaasi, et ärakukkumine oleks täielik ja ennetaks kolmanda augu saabumist.

Sedakorda läheb inimesel ettevõtmine õnneks. Mehe poolt pakutud absoluutalkoholi kogus ajaühiku kohta osutub piisavaks, et mälu sündmuste ja tunnete juhuslikustki salvestamisest välja lülitada.

- - - - -

Pilt tuleb ette alles järgmisel päeval, kui päike juba lagipähe pleegib. Inimene lamab põõsa all, paljajalu, põlved marraskil, koduvõti paelaga käe ümber seotud. Ta üritab tõusta, aga jalad ei kannu. Inimese jaoks pole seal mingit vahet. Kodus vedeleks ta samal ajal veel voodis, nii et selle tegevuse tarvis ei pea põõsa alt kuhugi liikuma.

Inimene püüab magada, kuid und ei tule. Alistunud ohkega kobab ta taskust telefoni. Tasku on tühi. Inimene ajab ennast küünarnukkidele ning uurib ümbrust. Telefoni ei paista. Südamesse voogab lihtsa inimese rõõm. Saatus on ikkagi olemas, kui ta mängib juba hommikul kätte võimaluse midagi kasulikku teha! Korruga tekib põhjus ennast püsti ajada ja telefonipoodi komberdada. Äkitise motivatsioonipuhangu toel leiab inimene, et tegelikult jalad kannavad täitsa hästi, kui natuke pingutada. Maailm tema ümber kipub küll kõikuma, aga see on inimesele juba nii harjunud seisund, et ta paigalpüsivat maailma enamasti vigaseks peab.

Telefonipoe letipuki otsas trooniv noorsand uurib inimest kahtlustaval pilgul.

"Teie dokument, palun?"

Inimene kobab jälle käega taskut, aga ta teab tulemust juba ette - tühjusesse pole vahepeal iseenesest dokumente tekkinud. Hetkeline rõõm vajadusest veel kuhugi eesmärgipäraselt liikuda asendub kiiresti masendusega. Kaju ema ja õe palge ette ilmumine ei tule kõne allagi. Mitte selle pärast, et inimesel nende arvamusest sooja või külma oleks. Neile lihtsalt pole vaja kahjurõõmu valmistada.

Inimene istub pargipingile ning üritab aru saada, mida ta tegema peab. Hing ihkab midagi lihtsat ja kasulikku. Hakkaks pesunaiseks? Ei, kõigil on ammu kodus pesumasinad. Aga postiljoniks? Ei, kes see ikka enam paberkirju saadab.

Rohkem häid mõtteid inimesel ei tule. Niipea, kui kusagilt paistab mõni lihtne töö, leiutatakse kiiresti masin, mis selle inimese eest ära teeb. Masinaleiutajaid läheb esialgu veel vaja, aga selleks saamiseks peab kaua õppima. Ajaks, mil õpingud ükskord lõpule jõuaks, oleks masinate leiutamise masin kindlasti juba välja mõeldud.

Üleilmse automatiseerimise mõte on ju tegelikult inimeste töötuks jätmine. Et kõik võiksid ilusat elu nautida. Aga miks siis vaadatakse inimesele viltu, kui ta tahabki pargipingil päikest võtta ja tehnika arengu vilju juba täna maitsta? Võibolla polegi kõigile jõukohane end üha kaugemale nihkuva eesmärgi nimel lolliks rabada?

Korruga taipab inimene, et kõik tema tuttavad, kes tööl, koolis või mõlemas korruga käivad, elavad täpselt sama moodi stressis. Ainult põhjused on tema omadest erinevad. Või kas ikka on? Tunne, et sa võid teha, mida tahad, aga see ei vii lõpptulemusena kuhugi. Alati leidub keegi, kes on sinust parem, kiirem, tugevam. Igal pool valitseb konkurents ning konkurentsist kaotavad juba ette kõik. Mõni vähem, mõni rohkem, aga kaotavad. Ja kaotus tekitab stressi.

Mida teeb inimene, kui ta stressi satub? Enamasti hakkab jooma. Aga kas selleks, et stressini jõuda ning siis juua, on tõesti vaja aastaid õppida ja pärast nõrkemiseni kapitalisti orjata? Ei, muidugi mitte! Kogu selle ülearuse jama võib vahele jätta ja kohe kõigi teede ühise lõpp-punkti suunas liikuda.

Inimene tunneb ennast korruga väga vabana. Ta hüppab püsti ning keksleb kesklinna poole, et kelleltki esimene hommikune õlu välja rottida.